

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemati veljá: Za celo leto predplača 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemati veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija Poljanska cesta št. 32.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je na Poljanski cesti h. št. 32.

Izbaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 30.

V Ljubljani, v sredo 6. februarja 1884.

Letnik XII.

Državni zbor.

Z Dunaja, 5. februarja.

Izjemne določbe.

Liberalni klub imel je včeraj veliko obravnavo o tem, kaj naj liberalna stranka po svojem propadu pri Wurmbrandovem in Herbstovem predlogu stori, in kako naj se zadrži nasproti izjemnim določbam, ki jih je ministerstvo sklicalo za Dunaj in njegovo okolico. Kaj se je sklenilo, o tem molé liberalni listi, samo to so včeraj iz levičarskega tabora poročali, da so bili Wurmbrand, Zehok in Löblich sprejeti v liberalni klub zedinjene levice. Kako pa misli liberalna stranka ravnati v prihodnje, ali bode ostala v zboru, ali pa zborovanju dala slovo, tega nobenemu ne povedó, vendar pa smemo iz raznih reči sklepati, da je pri včerajšnji razpravi zmagala stranka, ki o izstopu iz državnega zbora neče nič vedeti.

Gledé izjemnih določb pokazalo se je pa precej danes, kako liberalna levica sodi o dotičnem ministerskem ukazu. Grof Taaffe prebral je namreč danes v zbornici pismo, s katerim je opravičeval vlado, da je oklicala izjemne postavbe. Dosedanji postavni pripomočki, rekel je minister, niso več zadostovali, in ker sta umora dveh javnih čuvajev sledila nedolgo potem, ko so bila razglašena žuganja proti nevšečnim policajem, spoznalo se je, da to dela neka skrivna stranka, ki skuša spodkopati državo. Trosile so se tudi tiskovine, domače in vnanje, v tisučeri iztisih med prebivalstvo, kar spričuje tesno zvezo omenjene stranke po vseh deželah; da bi vlada varovala življenje in premoženje podložnikov, morala je prijeti za izjemne pripomočke, ter je porotne sodnije s pritrditvijo najvišje sodnije ustavila, ker se je bilo bati, da porotniki ne bodo mogli soditi vsled strahu pred takimi rogovileži brez presodkov. Vlada bo ostro izvrševala izjemne določbe, pa le kolikor bode zahteval namen, zaradi kterega jih je oklicala.

Dasiravno dnevni red zaukazuje, da se morajo vsi vladni predlogi v prvem branji v pretres izročiti kakemu odseku, oglasil se je vendar že danes dr.

Kopp v imenu svojih tovarišev, kakor je rekel, da bi pojasnil svoje in svojih prijatlov stališče nasproti omenjenim določbam.

Rekel je sicer, da pri nenavadnih in nevarnih prikaznih mora vsaka stranka vsaki vladi dovoliti moč, katero potrebuje za vzdrževanje miru in reda, a vendar je bilo naposled razvidno, da on in njegovi tovariši le zaradi tega napadajo izjemne določbe, da bi s tem nasprotovanjem pokazali sovraštvo do sedanje vlade. Skušal je sicer dokazati, da izjemnih določb ni bilo treba, ali njegovi dokazi bili so vsaj v tem oziru piškavi, da se pač ne vé, kaj bo minister razodel odseku, ki bode pretresoval njegove ukaze. Konečno stavljal je Kopp te-le nasvete: Ministerska ukaza se izročita v pretres posebnemu odseku 24 udov, ki naj se voli že danes in kteremu naj se naroča, da ima v 8 dneh zbornici predložiti svoje poročilo.

Za njim je poprijel besedo grof Hohenwart, rekši, da vlada pač ni mogla javno razodeti razlogov zaradi izjemnih določb, da bode pa to gotovo storila v odseku, vendar pa svetuje, da naj se temu odseku ne stavlja noben obrok, ker se ne vé, bo li mogel v 8 dneh že poročati ali ne. Poslanci zdaj vedó, da zbornica želi hitrega poročila, in zato si bode odsek gotovo prizadeval reč prej ko mogoče rešiti.

Na vrsto je sedaj prišel poslanec Schönerer, ki je rekel precej v začetku, da so ministrove besede zgolj sleparija. Predsednik zaradi tega posvari govornika. Pa Schönerer odgovarja, da bo svojo trditve dokazal in pričakuje od g. predsednika, da bo potem preklical svojo grajo. Toda dr. Smolka ravno tako urno zavrne, da tega ne bo storil, ampak bi bil prisiljen mu odtegniti besedo, ako boče v tem smislu še dalje govoril. Schönerer je toraj nadaljeval svoj govor [nekoliko bolj zmerno, povdarjal važnost socialnega vprašanja, in skrbi za delavce, kateri bi morali imeti posebno ministerstvo in posebne zastope po delavskih kamorah, ter omenjal, da hoče postaviti predlog, naj se za delavce v državni proračun postavi 10 milijonov goldinarjev. Konečno je naznanil, da bode s

svojim prijateljem Fűrnkranzem stavljal predlog, naj država podpira družine delavcev, katere bi vsled izjemnih določb ali zaprla ali pa izgnala iz avstrijskih dežel. Svoj govor sklene z izrekom, da bi se preteča nevarnost močno zmanjšala, ako bi odstopila sedanja vlada in se razpustil državni zbor. V svojem govoru je Schönerer tudi omenjal judovskih bogatašev, ki le zlato tele molijo in se za revo drugih ljudi nič ne zmenijo. Čas bi pa že bil, je rekel, da bi se iz postav izbrisalo načelo, da tatiče obešajo, tatove pa spuščajo. Ker se je vsled tega izreka smeh razlegal po zbornici, rekel je Schönerer, da naj bi diete ali plačilo zgubili vsi poslanci, ki se smeja.

Po govoru Schönererjevem bil je sprejet Koppov predlog s Hohenwartovo omejitvijo in zborovanje bilo je za nekoliko časa pretrgano, da so se načelniki pogovorili zaradi volitve odsekov. Desnica bode v ta odsek volila vseh 15 udov svojega eksekutivnega odseka, levica pa jih bode zbrala 8, ker je enega prepustila Coroninijevemu klubu. Danes se bodo vršile samo še te in nekatere druge dopolnilne volitve, potem pa bode seja sklenjena.

Slovani v Aziji.

(Dalje.)

Po izgubi tega rodovitnega kraja niso se mogli Rusi tu naseliti, zato so se pa toliko bolj širili okoli središč (Tobolska, Tomska in Irkutska) posebno potem, ko se je ruska trgovina s Kitajem (od Irkutska do Pekinga skozi mongolsko puščavo) povečala. To mednarodno kupčijo ste zelo povzdignili dve kupčijski mesti, ruska Kiahta in kitajski Majmačin, ki ste le pol ure drugo od drugega oddaljeni. Tako je zvezala velika srednjeazijska kupčijska cesta mesta „nebeškega cesarstva“ z ruskimi mesti, posebno z Irkutskom, Tomskom in Tobolskom in je privabila v te kraje vedno več naselencev.

Odveč se nam zdi pristaviti, da so ravno te, skozi 200 let obstoječe razmere, zagotovile ruskim naselbinam lepo prihodnost in zato hočemo najprej

LISTEK.

Indija Komandija.

Spisal dr. A. M.

(Dalje.)

IV. pismo.

V Koludrovici 5. avgusta ... 0.

Brate v Skalovji, s Komandije pozdrav!

Dolgo, preljubi, dolgo ti nisem pisal. Toda odpusti, sklenil sem bil namreč ne pisati, predno se vrne Tonek v Komandijo, da bi te z veselo novico iznenadil. In glej, kar sem pričakoval, dočakal sem. Tukaj ga imamo, z lastnimi očmi sem ga videl Županovega Tonka, podal sem mu celó roko, sklenila sva prijateljstvo. Bilo je pred tremi tedni. Imeli smo viharo noč, kakoršne še nikdar ne, od kar Indija stoji. Treskalo je in grmelo, da se je celó nebo treslo in smo mislili, da se kar vse na nas zvrne. Drugo jutro bil je najlepši dan, jasno nebo in zrak tako čist, da si ga celó z nogami lahko

dihal. In glej, kar naenkrat se prikaže na kolu-drovskem polju Tonek, od kod in kako, živa duša ne vé. A to vemo, da je on, nikdo drug, on sam z dušo in telesom, z nosom in pametjo; in ko to vemo, nam je zadosti, da, zadosti, preljubi moj, čez radosti. Se vé da, kakor da bi se bilo zabliskalo, raznesla se je ta novica po vsi Komandiji in vsem se je rodilo v srei nezmerno hrepenenje Tonka videti. On pa svest si svojega poklica, gnan od neskončne moči, izvolil je sklicati narodni shod na korenjaško polje, ki je ne daleč od Koludrovice, pod visoko Skrateljevico. Napočil je bil veseli dan, bil je zadnji petek in že si videl od vseh strani Komandije neizmerne množice pomikati se proti korenjaškemu polju.

To ti je bil ginljiv prizor! Vsi tihi, mirni in razmišljeni, mižali so vsi, molčali vsi, ker so bili sklenili še le tedaj oči odpreti, ko pride Tonek, da ga bodo tem boljše videli, in takrat še le spregovoriti, ko bo treba prislemu slavo in živio klicati, da bodo tem živahnije venčali. Pride. Stopi na oder. Jaz njemu na strani prvi zarežim: Živio! Slava! In za menoj vderó se tisočera grla, in grmelo je neprenehoma: Živio! Slava! tako močno,

da se je visoka Škratljeвица ne le tresla, ampak majala, oznanovaje daleč okoli veselo novico. Večkrat hoče Tonek začeti, a zastoj, slava-klici ne prenehajo. Slednjič so se indijska grla od kričanja zgubila. Vsi vpehani potihnejo in ker so trudni, na tla sedejo. Tedaj prične Tonek s pomenljivim in slovesnim glasom: To je moj najlepši dan. (Sol-zica se mu v očesu prikaže, jaz pa mu jo obrišem.)

Narodni možje, slavni Koludrovčanje in

Komandei vsi!

Tako se vrti večno misleča pamet, ktera se zdaj iz mene oglašá in vas vse objema. (Živela taka pamet!) In preljubi moji, ta pamet bila je že od rojstva v meni zakopana, in z nezmerno močjo gonila me je že otroka noč in dan po samotnih krajih, ker iskala je izhoda, a predreti ni mogla. In ko sem enkrat krave pasel, popala me je s tako silo, da sem kar vse popustil in več dni po Komandiji blodil, dokler me ni gnala s Komandije daleč daleč tja dol proti zahodu v deželo stare slave in čudes. Tam sem bil ali zdi se mi, da sem bil; tam sem našel grob slavnega mi, davno že umrlega sorodnika po pameti. In kazali so mi veliko knjigo, v katero so bile zapisane njegove sanje. In hodil

o njih kaj spregovoriti, in potem še le o daljšem razvoji ruske moči v Aziji. Pokazala se bo narodopisna posebnost, da so ruska sela najgostejše naseljena med Tobolskom in Irkutskom.

Narodopisno mapo ruske Azije je izdal Venjukov in po nji je v Petermanovih zemljepisnih poročilih izdelana manjša. Iz te druge posneta so sledeča poročila o ruskih naselbinah v Aziji. V boljši pregled omejimo si najprvo ruske naselbine v tobolski guberniji. Prostor, ki ga zavzemajo, je podoben trikotu, čegar glavna črta je uralsko pogorje, vrh pa mesto Omsk. Njegova jedna stran je črta, ki veže Orenburg z Omskom, in ki je bila nekdanj mejna ruske Azije, druga stran pa gre od Omska mimo Tobolska do Urala.

To znatno skupino ruskih naselbin obdajajo na jugu Kirgizi, katerih napade odbijati je naloga celi vrsti vojaških postaj in trdnjav, ki so se radi njihovega ropanja zidale.

Na severu imajo za sosede ob Uralu Vogulce, potem Tatare, ki so ostanek nekdanjih gospodarjev v sibirskem kanatu. Zdaj so kakor zagozda med ruskimi naselbinami.

Od Tobolska proti severu je malo ruskih selišč, nekoliko jih je ob reki Obu, kjer sta večja kraja Berezov s 1500 stanovniki in Obdorsk.

Mesta pa v onem trikotu ležeča imajo nektera precejšnje število duš. Irbit ima 4000, Tjumen 15.000, Tobolsk 18.000 in Omsk 27.000 stanovnikov.

Okoli družega, l. 1629 postavljenega središča Tomska razteza se druga skupina naselbin, ki zavzema veliko večji prostor, kakor ga je v naši državi. Tudi tukaj se nam stavi pred oči trikot, čegar vrh je mesto Jenisejsk, glavna črta pa reka Irliš od sajsanskega jezera notri do Omska. Severno stranico napravlja črta, speljana od Omska do Jenisejska, južno pa ona od Jenisejska do sajsanskega jezera. Sosedje tej ruski naselbini so na severu Tataři, poleg Irliša pa Kirgizi.

Večja mesta v tem trikotu so Tomsk z 29.000, Barnoul (zgornji) 11.000 in Zmejnogorsk z ravno toliko prebivalci.

Ta kraj odlikuje se po visokem altajskem pogorju, je pa drugače za poljedelstvo kaj pripraven.

Tretja večja skupina ruskih selišč ima podobo četverokota, čegar prva stran je črta od Krasnojarska do Irkutsk, drugo in tretjo stran napravlja reka zgornja Timguska (tudi Angora zvana), četrto pa črta od Jenisejska do Krasnojarska speljana.

Mejaši proti severu so Tunguzi, proti jugu pa Sojati in Burjati. Večja mesta v tem oddelku so Jenisejsk s 7000, Krasnojarsk s 13.000 in Irkutsk z 32.000 prebivalci.

Od tod naprej so le še manjše naselbine, navadno ob kaki reki; tako ob Jenisej-u od mesta Jeniseja do ledenega morja in ob Leni do Irkutsk. Razun teh dveh ozkih prog so pa še nektera, tudi večja selišča na Zabajkalskem, tako ob vzhodnem bregu jezera, pri reki Selenzi, ki priteče z Mongolskega in se izliva v bajkalsko jezero, ob pritokih Amurja, izmed katerih je Šilka tako velika, da večje ladije nosi in je radi tega posebno važna.

Po zgubi amurske pokrajine, ki smo jo že omenili, mogli so se Rusi le v najjužnejšem delu Zabajkalskega naseliti, toraj ob mongolski meji, kjer je

sedaj velika ruska naselbina. Obdajajo jo na jugu Mongoli, na severu pa Tunguzi in Burjati, ki so oliko najbolj pristopni in Ruse kaj radi v dobrem, kakor tudi v slabem posnemajo.

Na Zabajkalskem so večja mesta Kiahta s 4000 in Nerčinsk s 5000 prebivalci.

Ko so si pa Rusi v letih 1854—59, pred 200 leti izgubljeno Pomurje zopet prilastili, za nameček pa še dobili oblast čez oni del polotoka Koreje, ki je med reko Ušuro (pritokom Umurja) in morjem, se ne moremo čuditi, da se je tu naselilo v kratkem času le malo Rusov. Posamezne vasi so po levem bregu Amurja in na desnem reke Ušure.

Večji kraji so Blagoveščinsk pri Amurju, Nikolajevsk pri njegovem ustju, najbolj na jugu pa Vladivostok, to je, vladar vzhoda. Bolj proti severu so še Ohotsk in Petropavlovsk (na Kamčatki).

Ta velika reka ruskega naselništva v Aziji, ki se je razlila od Urala do mančurskih granic, propulula je pa še posebno najjužnejše dele ruske Sibirije. Ko so pa državne meje pomaknili za hvalinsko morje in do pogorja Tian-šan, začela se je kolonizacija obračati tudi v te kraje.

L. 1732 so se podvrgli ruski oblasti manjši in večji kani, in še tisto leto se je vzdignilo nekoliko kozaskih stražnic v kirgiški zemlji.

Od tedaj se je širila ruska moč le po malem, dokler niso bili l. 1846 premagani vsi Kirgizi in meje potisnjene celó za aralsko in balhaško jezero.

Pa bojaželjnost divjih kirgiških čet ni mirovala in zato so morali Rusi l. 1865 z nova za orožje prijeti. Vojska je veljala Kokandu, in se je končala z vzetjem za srednjeazijsko trgovino važnega mesta Taškenda. V treh poznejših letih je bil vzet Hodzent in Samarkand, l. 1871 pa Kuldža in ves svet do Tian-šanskega gorovja.

Za civilizacijo imajo ti boji to zaslugo, da so odpravili sramotno suženstvo, ki je vladalo v teh krajih.

Ako še enkrat pomislimo, koliko sveta je pridobila Rusija še le zadnji čas, t. j. kraje, ki mejé na zapadu na hvalinsko morje, na severu na črto, ki strinja Orenburg in Omsk, na jugovzhod pa segajo do reke Irliša in sajsanskega jezera: se ne moremo čuditi, da je na tako ogromnem prostoru ruska kolonizacija prav redka.

V pridobljenih krajih nastale so takoj nove gubernije: Turgajska, Akmolinska, Sedmipalatinska, Sedmirečinska itd. V prvih treh pokrajinah nahajajo se Rusi samo v glavnem mestu, in pa ob meji, kjer je postavljenih nekoliko stražnic in trdnjav. Kolikor manj so obljubljeni ti kraji, toliko bolj pa rastejo iz tal ruske vasi ob cesti, ki pelje mimo Barnaula do Vernega. Tudi nekoliko večih mest je že nastalo, kakor Kokpeti, Sajsan, Sergiopol, Urdžar, Lepsinsk, Ilijsk in Vernoje. Poslednje je glavno mesto sedmirečinske gubernije in ima že 30.000 ljudi.

Na koncu bodi še omenjeno, da imajo ruski kupei v mestih Kokanj, Samarkand in Taškend svoj lastni mestni oddelek, posebno od takrat, kar je jela trgovina med Orenburgom in Taškendom čudovito rasti. Posebno jo pospešuje reka Syr Daria, ki teče v uralsko jezero, in nosi največje ladije. Zato se naselbine ob tej reki silno množé. Kako velika je kupčija med Orenburgom in Taškendom, kaže nam sta-

tistika, iz ktere spoznamo, da se je v Taškend pripeljalo nad 10 milijonov rubljev vrednosti, izvozilo pa za 6 milijonov. Da bi to kupčijo še bolj povzdignili, menijo graditi železnico od Orenburga skozi puščavo do Taškenda.

Vrnimo se k vprašanju, ki smo ga že prej stavili, ali imajo te ruske naselbine bodočnost zase? Najprej je treba vedeti, da je jako veliko na tem ležeče, kako dolgo je kateri živel na kakem kraju. Ako pregledujemo rimsko zgodovino in sedanji čas, vidimo, da imajo zdaj oni kraji romansko narodnost, v katerih so stari Rimljanje več stoletij gospodarili in pošiljali tje svoje naselbine. Stara Hispanija, Galija, Dacija ima romansko narodnost, ker so bile te dežele več stoletij pod rimskim orlom, nasproti je pa v Avstriji le malo rimskih ostankov, ker so si jo v primeri z onimi deželami le mimogredé prisvojili in za kratek čas. To nam kažejo tudi grške kolonije. V onih krajih, v katerih so se Grki najprvo naselili, prebivajo še zdaj njihovi potomci, med tem, ko o družih naselbinah ni več sluha ne duha. Na maloazijskem pobožju obdržali so se Grki navzlic mnogoštevilnim turškim napadom do današnjih dni, kakor so se nekdanj proti Perzom.

(Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 6. februarja.

Notranje dežele.

Ali se je kaj doseglo z devetdevnimi prepiri o *jezikovnem pravu*? Se je! Vspeh nima kdo vé kakošne gmotne veljave, tem večja je pa njegova pravna vrednost in, to je: da je večina državnega zbora odslej jako trdneje združena, kakor je bila poprej in toraj je tudi vest levičarjev, da je večina državnega zbora z glasovanjem poslednjim smrtno pesem zapela, popolnoma bosa. Dalje sta dva vodja leve, dr. Herbst in dr. Plener, po svojih surovih in zagrizenih govorih pokazala, da sta za ministerske stolice enkrat za vselej nesposobna. Konečno so pa vsi levičarji brez izjeme dokazali, da jim je ravnopravnost med narodi deveta briga, in da je njim le na tem ležeče, kako bi zopet do gospodarstva prišli in Slovanom kosti trli, kakor se je Plener sam izrazil. Politična megla v tem obziru se je toraj razkadila in položaj je jasen pred nami. Lahko nam je sedaj se po njem ravnati. Iz tega naravnost sledi, da se v zvezi z nemškimi liberalci Slovanom ni nikdar nadjati boljših časov, kajti sebičnost in gospodoželjnost njihova ne bo nikdar ravnopravnega Slovana poleg sebe dovolila. Tem več nam je toraj gledati, da bomo Slovani med saboj edini, kakor tista butara palic, ki je nihče ni zamogel zvezane zlomiti. Zgine naj toraj strankarstvo iz naših tal, vsi za jednega in jeden za vse bodi nam geslo, kadar gre za narodov blagor. Proč z vsako osebnostjo in osebnim dobičkom, kadar velja za skupni blagor naroda! Ako bomo tako delali, zazoril nam bode dan, ko bomo nemškim liberalcem hvaležni, da so nam še ob pravem času oči odprli!

Levičarji in izjemni stan na Dunaji z okolico nikakor ne morejo zadeti pravega soglasja. Izjemni stan je jako kočljiva stvar, ki raztega čez vse svoje grabežljive roke, kakor ljubo solnce čez dobre in hudobne, čez pravične in krivične, čez konservativne, kakor tudi čez fakijske liberalce. Tem je izjemni stan kamen pod noge zavalil in sedaj se boje, da bi se obenj ne spotaknili. Zato

sem pridno in poslušal, kako so učeni razlagali one sanje. In zvesto sem vse v srce sprejel in ohranil in premišljeval noč in dan. In glej, glavnega sanjača modrost prešla mi je v kri in meso in izvalila je iz dna mojega bitja, to je, iz pet ono skrito pamet na svetlo. In ta je kar naenkrat iz mene bruhnila, in kar je bilo in kar je in kar bo in mora biti, bral sem v njeni luči.

A v njeni luči, preljudi moji, v njeni luči spoznal sem tudi svojo ljubo domovino Komandijo. In tedaj sem videl, poslušajte (vsi vstanejo, odprejo usta na široko in denejo roki za ušesa), prosim, tedaj sem videl, da smo vsaj za tri sto let zaostali. O srečen narod, vzdihnil sem, kteremu je svetila zvezda večne pameti! In v takem narodu sem bival, v narodu preslavnega mi praserodnika po pameti. In tedaj sem začel natanko vse opazovati in učiti se naprave in šege in mišljenje in norenje naroda, v kterem sem živel. In ko je bilo vsega zadosti, nesla me je usodna moč iz tujega in prinesla me domov v Komandijo. In zdaj sem tukaj med vami, preljudi narodni možaki. (Živio! Slava!)

Čas je, da se zdramite iz tisočletnega spanja (glasovi: Saj ne spimo!) k novemu življenju. Vprašam

vas torej danes v imenu napredka: Možaki, ali se hočete zdramiti iz tisočletnega spanja? (Klici: Hočemo!) Nadaljuje: Prav; zato vas hočem, ko se zdramite, peljati k pravi svobodi. Svoboda je temelj vsemu napredku, svoboda naj blaži zaklad človeški. Vprašam torej: Možaki, ali hočete svobodo? (Enoglasno: Hočemo!) Toda vedeti morate, da do prave svobode ne morete priti, ako se prej ne odpoveste stari pameti. Vprašam torej: Možaki, ali se hočete odpovedati stari pameti? (Enoglasno: Hočemo!) Ali hočete slušati edino le to, kar vas bo učila nova pamet? (Hočemo!) Prav torej, veseli me. In tedaj pa, poslušajte! Vi želite biti pravi svobodnjaci. Svoboden pa človek ne more biti, dokler ga môra tlači in mu ne dá prosto dihati. Ta môra, ktera vas tlači, je prazen strah pred onimi pošastmi, ktere vidite na nebu. (Vsi obrnejo oči proti nebu.) Vi pravite, da so te pošasti žive in da znajo vsak trenutek dol skočiti in vas in Komandijo požreti, ako niste pobožni in bogaboječji. A jaz, poslušajte, jaz pravim, da vse te prikazni so prazna plašila, kakor jih stavite na zeljnik, da odvrčate zajce od zelja. Da, tako je, ljubi moji. O ti medved, ki tako mogočno zijaš proti Komandiji, daj, daj, če si v stanu, skoči dol,

požri nas! (Vsi Komandci slišavši te predrzne besede od strahu na tla popadajo.) O nebeška strašila, gane se, če ste živa, da vidimo. Poglejte le, Komandci, pogledajte kvišku, ali se le eno gane, glejte, ali medved le brene! In kaj takega se bomo mi bali! Proč na vekomaj, proč s Komandije z nebeškimi strahovi. Poslušajte, možaki, narodni vrli Komandci (vstanejo vsi in začnejo spet z lahka dihati), da boste videli, česa se vi tako bojite, pojdit z menoj na Škratljevice! (Enoglasno: Hajd na Škratljevice!)

Stopi z odra in udari jo s korenjaškega polja kar na vkreber na goro. Komandci vsi za njim, molčé in mežé. Dospevši na goro nastavi Tonek daljnogled kar naravnost v žrelo medvedovo. Pogleda skozi. Tukaj glejte, Komandci, tukaj, vaš strah! Oho, gospodine medved! Zobje so mu iz krede, čeljusti pa iz opek, život mu je iz kraškega kamna, trebuh pa iz gipsa. In ta vas bo požrl! In eden za drugim začno Komandci gledati skoz daljnogled in se prepričajo, da je res, kar je Tonek govoril. In niso šli s Škratljevice prej, dokler niso vsem zverinam nebeškim réber preiskali.

In tako tedaj, pravi na zadnje Tonek, ali se

nekteri izmed njih na vse pretege delajo na to, da bi se naj natančno določilo, kaj mora človek storiti, da bi ne zapadel izjemam, ali bolje rečeno, česa se mora varovati. Radi bi, da bi izjemnemu stanu ne zapadli: pohišno pravo, pismena tajnost in osebna prostost. Drugi so zopet vse to pripravljali žrtvovati, zato bi pa radi oprostili tiskovno svobodo, pravico društvovanja in zborovanja in pa porotne sodnije od izjemnega stana. Iz tega se pač jasno vidi, da vsak ve, kje ga čevlji žuli. Tisti, ki se potegujejo za tiskovno svobodo, za društvo in zborovanje in pa za porotnike, so možje liberalnih listov, ki od zbadanja in zabavljanja živé, katerim bo pa izjemni stan, ako se v svoji popolni strogosti ohrani, h krati sapo zaprl. Dalje tisti možje po društvi in zborih radi prazno slamo mlatijo, ob kateri priložnosti nikdar ne pozabijo pridno po Slovanih in po vladi vdrihati. Ko bi tudi še sedaj tako delali, zaseže jih težka roka izjemnega stana in sodniki sodili bi jih po postavi in svojem prepričanju, katero se pa vedno na dokazano zločinstvo in na dotični paragraf opira in ga noben odvetnik ne more predrugačiti, in tega se fakcijski gospodje tudi bojé. Vsi so pa v tem edini, da naj se izjemni stan le na socialiste in anarhiste raztegne, kakor je to na Angleškem in Nemškem že davno v rabi. Naj že bo kakor hoče, potrebno je gotovo, da bi se nemškim liberalnim listom nekoliko sapa zaprla, da se tudi v tej stroki javnega življenja ljubi mir povrne, kterege toliko potrebujemo za narodni razvoj in napredek.

Trgovinska pogodba med *Avstrijo* in *Francijo* se je sklenila začasno za jedno leto.

Rusinsko duhovenstvo odposlalo je na svetega očeta, kakor smo že poročali, adresu vdanosti, v kateri se tudi zahvaljuje za vprašanje, kako se godi v Galiciji rusinski cerkvi in narodu, s katerim se je papež do przymyselskega škofa obrnil. Zahvaljujejo se tudi za priprošnjo, s katero so se sv. oče do našega cesarja obrnili gledé pobiljšanja plače rusinskim duhovnikom.

Giers in *Kalnoky* sta med saboj ob priliki poslednjega bivanja ruskega državnika na Dunaji za trdno sklenila ves svoj vpliv na to obračati, da bote Avstrija in Rusija na Balkanu vsaka svojo pot v prijaznem sporazumljenju hodili in da se vse ohrani, kakor je do sedaj bilo. Avstrijskim in ruskim agentom po Balkanu se bo iz tega vzroka naročilo, ves svoj vpliv na to porabiti, da se vse zatara, kar bi prijateljstvo med Avstrijo in Rusijo kalilo. Na dunajskem dvoru je stranka, kateri je vse na tem ležeče, da bi se napravila vstrajna avstrijsko-ruska zveza in celó sam cesar je iz celega srca želi. Geslo te stranke je, da se morate Avstrija in Rusija kakor prijateljici na jugu sniti; obe bote tako dolgo prodirali, da bote skupaj prišli in se do dobrega sporazumeli, in sporazumljenja bo potreba, kajti nobeni ne bo mogoče, da bi se sama Balkana polastila. Ko bote obe dospeli do neke skrajne meje, podali si bote prijazno roko in od ondod šla bo vsaka po svojih opravkih dalje. To vsem tistim, ki pravijo, da Giers ni imel na Dunaji diplomatskega opravka.

„Pester Lloyd“ prinaša z Dunaja jako resničen dopis o *socijalnem gibanju*, kterege naj si vsi tisti zlobni sovražniki našega naroda k sreči vzamejo, kateri na celem svetu surovosti le med nami iščejo. „Ognjišče delavskega in socijalnega gibanja nikakor ni Dunaj ali pa Florisdorf, Korneuburg itd., temveč tovarnično Dunajsko Novomesto. Že od nekdaj je znano, da so domačini okoli Korneuburga, Stockeraua in Florisdorfa na jako slabem glasu, kar se tiče varnosti življenja in premoženja. Te ne ravno priporočila vredne lastnosti se pa po oživiljenju velike obrtnije in po ogromni naselbini delavcev niso nikakor zboljšale, pač pa mnogo shujšale. Še socijalno-demokratskimi načeli in z onimi komunistov sprijaznili so se pa še le v najnovejšem času. Poslednjim je poglavitno gnjezdo v Dunajskem Novomestu. Vzrok temu ni le največje število velikih tovarov, ki so ondi nakopičene, in vsled tega tudi največje število delavcev, temveč

tudi sosednja ogerska meja, ktera jim je jako priročna, ako hočejo svoje tajne seje napraviti, pri kterih bi se radi brez avstrijskih policistov zabavali. Dunajsko Novomesto je pravi delavski polip, ki svoje izrastke na vse kraje razteza, in če se le kje kaj skuha, naj se začetek v Dunajskem Novomestu išče.

Vnanje države.

Iz *Srbije* se nam poroča, da bodoča skupščina bo skoraj gotovo v Nišu zborovala, in sicer zato, da se odtegne agitacijam in hujskanju nekterih druhal, ktere v Belgradu kar mrgoli. Sešla se bode takoj po volitvah, menda nekako 15. febr. Kjer bo skupščina imela svoje seje, ondi se bo za čas zborovanja tudi kralj Milan naselil. Volitve volilnih mož so dokončane in vlada sme zadovoljna biti, kajti radikali so se skoraj povsod umaknili možem, ki so pripravljeni konservativno politiko podpirati. Velikega pomena bo ravno to zasedanje bodoče skupščine v političnem in gospodarskem oziru. Na dnevni red pride pred vsem drugim finančni zakon, po katerem se bodo vrvali in vredili davki ter se druge doklade pravično razdelile. Enakega, ako še ne večjega pomena za srbsko državno življenje pa bo preosnova postave državnega opravišstva, ktero je bilo do sedaj v Srbiji popolnoma na samoupravnem stališču. Vsaka občina je ondi popolnoma samoupravna, t. j. voli si sama svoje uradnike, sama pobira in določuje davke, sama sodi in kaznuje prestopke ter se država za vse skupaj nič ne briga. To je bil pa ravno povod, da se je ondi toliko preširnih, prevzetnih in nezadovoljnih postopachev zaredilo, ktere so radikali za svoje namene zlorabili. Vsled te nove postave zagotovila si bo pa država svoj vpliv na politično življenje samoupravnih občin in bo pred vsem na to gledala, da se ne bo toliko državnemu življenju škodljivo zrejevalo. Tudi tiskovna postava prenamerila se bo v konservativnem smislu, ker država z dosedanjimi postavami ne more zlorabi tiska, ki se v Srbiji kar na mernike ponuja, pač nikakor do živega priti. Do sedaj smelo se je ondi pisati in tiskati, kar se je ravno komu poljubilo in to hoče sedaj vlada odpraviti. Dalje ministerstvo namerava odpraviti postavo o zadrukah in društvenem življenju, in to zato, ker misli s tem vsako državi sovražno gibanje že v kali zatreti. Kdor bo pozneje hotel v Srbiji oživiti kako društvo, moral bi imeti za to posebnega dovoljenja od ministra, in ravno tako za vsako zborovanje. Družbinsko javno življenje na Srbskem je bilo do sedaj rakova rana na zdravem telesu in čas je, da se ozdravi.

Nov boj se je vnel med *Vatikanom* in *Kvirinalom* zaradi posestva, ki ga ima še zavod za razširjanje sv. vere (Instituto de propaganda fide). To je poslednji mastni košček, ki ga laška vlada še ni cerkvi vzela, po katerem je pa sedaj grabežljive svoje roke stezati jela. Sv. oče se pa takemu roparskemu početju z vsemi pravnimi silami vstavlja, ter so za jedno oporekali proti takemu postopanju od strani laške vlade pri vseh svojih nuncijskih. Sv. oče se opirajo v svojem oporekanju na to, da zavod za razširjanje sv. vere ni strogo cerkven zavod, če tudi se v čisto cerkvenih rokah nahaja, kajti misijonarji, ki popotujejo po še nepoznatih pokrajinah vroče Afrike, ne razširjajo le edino sv. vere, temveč skrbé tudi za svetovno omiko; zaklad in posestvo, ki je toraj temu zavodu namenjeno, služi ob enem dvema namenoma in velika krivica iz pravnega, kakor človekoljubnega ozira bi bila, ako bi laška vlada še ta poslednji korak svojega cerkvenega ropanja storila. Od tujih kabinetov se tukaj pač ne bo nadjati nobene pomoči, ker bodo vsi zaležitost za čisto notranjo zadevo smatrali, v katero se zunanja politika ne meša.

V *Berolinu* obravnavali so 29. januarja državni proračun za naučno ministerstvo; pri tej priložnosti je „Post“ prinesla zagrižen in strupen članek, da naj se katoliška cerkev na Nemškem popolnoma zatara in vniči. Vkljub tolikemu sovraštvu se je centrum vendar prav hvalevredno zmerno obnašal, kar je imelo toliko dobre nasledke, da so konservativci vladi pripoznali dolžnost, da ona mora majeve postav pregledati, in da so nektera jako imenitna zahtevanja katolikov za opravičena spoznali. Kar je bilo pa narodnih liberalcev, so pa vsi zopet svoj „križaj ga“ zagnali proti katoličanom.

Iz *Berolina* se poroča, da pogreb vodje nemških liberalcev v Novem Jorku umrlega in v Berlinu pokopanega poslanca *Laskerja* ni bil tako veličasten, kakor so to liberalci pričakovali. Silno jih je osupnilo, da ni bilo k pogrebu ne najvišjih državnih oblastnij, ne pruske državne vlade, ne predsedništva poslanske zbornice in ne konservativne stranke. Tudi rektor in dekan modroslovne fakultete berlinske univerze vrnila sta povabilne liste in to celó na nekoliko razžaljiv način. Lasker je bil žid in da mu naštetu dostojanstva niso skazala poslednje časti, ima svoj vzrok v tem, da je Lasker leta 1879 jako sovražno postopal v državnem zboru proti državnemu kancelarju Bismarku in proti njemu prijazni stranki.

Egipt je vzel na posodo 950.000 funtov šterlingov lir, kar znaša v našem denarju devet in pol milijona gold. Posodil jih je Rothschild po 5% na leto in 1/2% za posredovanje (komisijon). Egipt se je zavezal, da bode denar v šestih mesecih povrnil. Pač ne bo tako lahko, če tudi se vsi višji dostojanstveniki, ki si upajo iz lastnega brez državne plače

živeti, taisti odpovedó na korist državne blagajnice. Da se je to posojilo sklenilo, zavezala se je Angleška, da hoče Egipt v svoje varstvo vzeti. Kdor potrebuje denarja, mora biti na dobrem glasu in trdnih nogah, drugače si pa išči poroka, ki ima oboje to. Ravno tako je bilo tukaj. Egiptu bi bil Rothschild težko kaj zaupal na lasten kredit. Anglež je pa mož, čegar beseda še velja, kakor gotov denar in tako je Egiptčan denar vzel, Anglež pa podpisal državno pismo. Ko bode čas plačila, prevzame Angleška dolg, za odškodovanje pa Egipt, pa bo mir besedi. Na resničnost kaže tudi še nekaj drugega. Sir Evelyn Wood nabira doslužene angleške vojake za egiptčansko vojsko. Nubar paša, rojen Armenec, ki jih ima za ušesi, prevzel je mesto prvega ministra le iz tega namena, ker se nadja, da on postane guverner čez Egipt, ako ga Angleži vzamejo pod svoje pokroviteljstvo, kajti on je edini v celem kahirskem ministerstvu, kteremu Angleži popolnoma zaupajo. Ako bi pa Angleži ne marali pokroviteljstva, mora se pa sedanji kedive Tefvik paša odpovedati na ljubo svojega sina, ki je pa še otroče in se bo v tem slučaju imenoval zanj regent in ta zopet ne bo nikdo drugi nego Nubar. Spodleteti mu toraj, kakor on misli, nikakor ne more. Mnogim se je pa že tudi primerilo, da so se med dvema stoloma na tla vsedli.

V *Sudanu* se jim že neusmiljeno slabo godi. Ljudje so primorani pasje in konjsko meso živati, ako se hočejo pri življenju ohraniti, in pravijo, da preden bo general Gordon v Chartum dospel, bo ondi Mahdi že vse poprej poklal in podavil. Gordon sam pa tudi prizna, da so ga Angleži mnogo prepozno na pot poslali. Pisal je tudi Mahdiju pismo, v katerem zahteva, naj odmah vse pri El-Obejdu vjete Evropejce v Chartum pošlje. Kakošen odgovor je na to dobil, ali če ga je sploh že, ni znano. Mesti Suakim in Tokkar ste še vedno v rokah Egiptčanov in tudi Backer paša vedno napreduje. Nedavno podal se je na ogled s svojo konjico. Zadeli so na sovražne čete, ter so jih 120 pobili.

Abesinija je precéj gorata dežela ob rudečem morju na juga od Egipta, kjer izvira Višnjava reka, ki se pri Chartumu zjedini z Belo reko, iz kterih sestoji Nil. Prebivalci tega kraja so kristijanje, vendar krivoverci (monofinti), njih pokristjanjenje sega v apostolske čase, ko je učenec Filip krstil kamornika kraljevice Kandece iz Etiopije. Apostol teh krajev je bil pozneje Frumencij, kterege je sv. Atanazij, patrijarh v Aleksandriji, posvetil. Z aleksandrijsko cerkvijo vred so potem zabredli prebivalci Abesinije v krivoverske zmote, in vsi poskusi pridobiti jih katoliški cerkvi, so bili dosihmal brez uspeha. — Sedanje stiske v Egiptu si hoče Abesinija v prid obrniti, da pobota stare dolgove z Egiptom. Abesinski vladarji so že od nekdaj koprneli po Sudanu, posebno pa so si želeli morskega pristanišča ob rudečem morju. Angleži, kterim se ima sedanji vladar zahvaliti za prestol, pogajajo se sedaj z Abesinci; Baker paša je šel iz Suakina v Masau-o, da se pogaja z njimi. Angleži hočejo menda Abesince rabiti zoper Mahdija. Kajti ako Abesinci gospodujejo ob gornjem Nilu, je razmerje vendar nekoliko vnosno. — Negus Janez Abesinski slovi, da je prebrisan, hraber vladar, ki je že dokazal, da je zmožen vladati. Ko je l. 1874 Ismail paša hotel spraviti pod svojo oblast vso Abesinijo in je poslal Arakel beja s 7000 možmi v Abesinijo, stopil mu je nasproti kralj Janez s 50.000 vojaki, ki so bili oboroženi s sulicami in loki, napadel je Egiptčane v ozkem dolu Gulda-Guddi. Egiptčani so prišli v precep in le eden ni ostal živ. To se je zgodilo 18. novembra 1875, a namestni kralj ni zgubil poguma, marveč poslal je drugo armado pod poveljništvom svojega sina Hassana, proti Abesinskemu. Hassan se je na pot podal s 25 batalijoni in z mogočno topnico, Janez pa je skliceal svoje ljudstvo in ga navdušil v boj za nezavisnost dežele. 200.000 Abesincev je zgrabilo za orožje, razsodivna bitva je bila pri Guri. Bitva je bila grozovita, brez usmiljenja; 50.000 mrličev je pokrivalo bojišče. — Princ Hassan se je sicer hrabro branil, a zgubil je dva konja pod sabo, bil je premagan in zbežal v noči od 6. marca 1876 v Masau-o. Po tem pobitju se sicer Egiptčani niso odpovedali Abesiniji, in pravega pomirja med tema deželama tudi ni bilo dosihmal. Obravnave so se preveč raztezale, da bi bilo videti kaj vspeha. Pa huda stiska, ki je sedaj prišla nad Egipt, priganja, da se pobotajo stari računi, tedaj zahteva kralj Janez nazaj pokrajine, ki so mu bile vzete ob rudečem morju. Ali bode sedaj kaj bolj srečen?

Izvirni dopisi.

Iz ložkih hribov na *Notranjskem*, 3. februarija. Ni davno, kar je „Slovenec“ od tukaj poročal, da je žganje in ponočevanje tako rekoč med ljudstvom razširjeno in vdomačeno. Žalibog, da je mnogo resnice zraven! Zdaj hočem pa nekaj hvalevrednega poročati!

Začelo se je po krčmah nekoliko paziti, da niso čez uro odprte, na kar se je bilo že le preveč pozabilo. Se vé, da krčmarjem težko dene, posebno ker je ljudstvo tako razvajeno, da ga še ni moč iz

hočete še bati teh mrtvih pošasti? Enoglasno rekó vsi: Nočemo! In odmevalo se je s Škratljvice po vsej Komandiji: Nočemo! Tako, preljubi mi, položili smo danes prvokrat kamen svobodi. Da, svobodnjaci hočemo ostati, glasil se je odgovor iz tisočeri komandskih grl.

Vračajoči se pa s Škratljvice domú peli so vsi kakor z enega grla.

Zvečer je bilo jasno nebo, noč svetla. In luna je kazala kakor po navadi svoj obraz. A Janez Golida iz Koludrovice, ko se je spravljaj spat, pogledal ji je zaničljivo v obraz, potem hrbet obrnil ji in se ji poklonil: „Na, grda baba!“

Tako, preljubi moj, tako nam je zasijalo solnce svobode. In res, odkar je Tonek v Komandiji, je celó zrak jasnejši in čistejši. Jaz pa v svesti si, da diham sapo svobodnjaško, hočem mirno čakati, kaj nam prinese blaga bodočnost.

Zdravstruj, brate v Skalovji!

krème odpraviti, kadar bi kdo hotel. V pojasnilo naj služi to, kar se je v kratkem v neki krēmi pripetilo — pa menda ne enkrat, namreč: Postavna ura se je približala in krēmar prosi, da bi se gosti razšli; a na vse prigovarjanje krēmarjevo pivci niso hoteli iz krēme. Kaj je storiti? Ako še dalje tako ostane, je kazen gotova. Pomaga zvijača; luč se dene pod mizo in potem se gostom voljo izpolni.

Da bi nam bila še pomoč dana zoper ponočevanje rogoviležev, potem bili bi čez vse hvaležni; kajti mi potrebujemo nočnega miru, če hočemo drugi dan pošteno delati. Tega nam pa ta nočna druhal nikakor ne privošči, ampak z grdim spakovanjem in kričanjem nas večkrat ob spanje pripravi, kar je gotovo za nas škodljivo in za našo mladino pohujšljivo; svariti ali kaj reči se komaj sme. Stara pesem, če se ne motim, od takih pravi, da niso niti Turki, niti kristjani.

Z Dunaja, 5. februarija. (Dvorni bal. Zadušenje treh oseb. O zaprtih hudodelcih.) Sinoči bil je na cesarskem dvoru bal, h kateremu je bilo povabljenih toliko gostov, da se je odličnega ljudstva po silno prostornih dvorinah kar trlo. Cesar in cesarica prišla sta bila za nekaj časa k svojim gostom ter sta radostno gledala plesalce, ki so se po dvorani vrteli. Cesar govorili so z odličnejšimi osebami, zlasti so se dalj časa pomenjkovali z grofom Hohenwartom pa policijskim načelnikom Krticzkom. Cesarica je ostala pri nadvojvodinjah in drugih visokih gospéh, potem pa se z njimi podala v postransko dvorano k čaju. Cesarjeviča Rudolfa in princesinje Štefanije ni bilo na balu, ker se mora princesinja po prestani bolezni še nekoliko varovati.

Te dni so se tukaj zadušile tri osebe, ker so bili ponoči železno peč napolnili s premogom, ki je počasi tlel. Cev pa je bila padla iz zida, skoz katerega je bila napeljana v dimnik, in škodljivi plin pa dim sta napolnila sobo in napravila omenjeno nesrečo. Naj bi si toraj ljudje take nesreče jemali k sreči in zlasti po kmetih opustili nevarno navado črepinje ali sklede z žrjavico prinašati v sobe.

Morilec policaja Blöcha je menda že obstal, da se res piše Stellmacher in da je iz pruske Šlezije doma. Zastran Schenka pa dohajajo policiji še vedno naznanila o zginolih ženskah, kar je dalo Dunajčanom povod k šaljivemu izreku, da utegne to morilec še vislic obvarovati, ker bo gotovo prej umrl, kakor da bodo dovršene vse preiskave.

Domače novice.

(Sokolov večer ali „journix“) bo prihodnjo soboto v čitalnični restavraciji. Program nam še ni znan.

(„Gospodarski list“) se bo imenoval že zadnjič tu ob kratkem omenjeni list kmetijske družbe, današnje „Novice“ prinašajo že vabilo na naročevanje. Udje kmetijske družbe, ki so plačali letošnjo letnino, ga dodivajo zastoj, če se oglašijo za-nj. Kdor ima pa rajši nemški list, dobival bo na Dunaji izhajajoči časnik „Oekonom“. Za neude kmetijske družbe veljal bo na leto 2 gold. — Toliko ob kratkem, natančneje pogoje morda še priobčimo.

(Sumljivih ljudi) je po Ljubljani zadnje dni sila veliko videti, posebno po predmestjih. Kar po cele trope se jih podi okoli in da niso ravno vlnudni, o tem se je že marsikdo prepričal. Ti lenuhi so skoro vseskozi mladi zanemarjeni ljudje, drug drugemu kakor krajcar podobni, ki se dela boje, na samotnih krajih katerega stresejo za mošnjček, ne ravno pohlevno proseč, zvečer pa stikajo po gostilnicah in kavarnah ter tam nadlegujejo goste in to zelo predrzno. Pravilo se nam je, da je oni dan policija napravila nekaj lov na take tiče in jih tudi precēj vjela. Dobro bi bilo, če bi se to bolj pogosto zgodilo in če bi policija prišla tudi katerega, ki v razcapani obleki prav prevzetno podnevi po mestu stopa in vkrene zdaj v kake postranske ulice in kako hišo tam, zdaj pa v „šnopsarijo“. Naše prepričanje o tem je to, da če bi po Ljubljani ne bilo toliko žganjarij, bi bilo tudi takih nevarnih ljudi manj, kajti žganje jemlje človeku veselje do dela. Kinč mestu pa take vlačugarske prikazni tudi niso.

(Gosta megla), da bi se kar dala rezati ali striči, je nastala po Ljubljani sinoči in traja danes z malo prenehlejši že ves dan prav kakor v Londonu. Sinoči je bila taka, da so ljudje po ulicah gredoč kar trkali drug ob drugega. Po stari na-

vadi se ob polnem mesecu po Ljubljani ne prižigajo luči po ulicah, a sinoči bi ne bilo nič pomagalo, če bi bile prav vse gorele. Danes, ravno ko to pišemo (ob 3. popoldne), se ne vidi 10 korakov daleč, akoravno je nebo jasno in drugje solnce sije.

Razne reči.

— Imenovanja. Vladni tajnik Henrik Jagrič postal je okrajni glavar v Črnomlju; dr. Karl Rus, ki je dozda kot okrajni komisar posloval pri ministerstvu notranjih zadev, imenovan je za vladnega tajnika na Kranjskem; gosp. Janez Škerlj pa za okrajnega sodnika v Žužemberku.

— Vabilo k veselici, katero priredi narodna čitalnica v Št. Vidu nad Ljubljano dne 10. februarija 1884. Spored: 1. J. Kocijančič: „Danes tukaj, jutri tam“; moški zbor. 2. F. S. Vilhar: „Uzor“; mešan zbor. 3. „Govor“. Govori g. Franjo Prevec. 4. D. Fajgelj: „Verli Slovenec“; moški zbor. 5. F. S. Vilhar: „Ukaz“; samospev. 6. G. Ipavec: „Danici“; moški zbor. 7. S. Gregorčič: „V pepelnici noči“; deklamacija. 8. Härtl: „Pozdravljam te“; moški četverspev. 9. Kocijančič: „Pod oknom“; moški zbor. 10. F. S. Vilhar: „Domovini“; mešan zbor. 11. Predpustna. Nekatere točke spremljajo se na ameriskem harmoniju višje vrste. Tombola s primernimi dobitki. Prosta zabava. Začetek ob 6. uri zvečer. K tej veselici uljudno vabi odbor.

— Zopet nesreča na morji. Parnik „Donnai“ francoskega društva „Messagerie maritime“ trčil je ob angleški parnik „Grecian“ pri Metelinu ter ga potopil. Mornarji so se rešili.

— Kako globoko je morje? Največjo globino do sedaj zasledili so Amerikanci v atlantiškem morji pod 19° 39' 10" severne širjave in 66° 26' 5" zapadne dolgosti, ki znaša 8341 metrov. Druga večja globina nanaša 7723 metrov in se nahaja pod 19° 23' 30" severne širjave in 66° 11' 45" zapadne dolgosti tudi v Atlantiku.

Telegram „Slovenca“.

Dunaj, 5. febr. Odsek za posvetovanje o izjemnih naredbah se je sestavil in volil za načelnika vit. Giovanellija, za njegovega namestnika pa Sturma.

Dunaj, 6. febr. V mestnem zboru dunajskem podan je bil nujni predlog, naj se pošlje državnemu zboru peticija, da bi se po vladi ukrenjene izjemne naredbe rabile le omejeno. A čez ta predlog se je s 65 proti 21 glasom prestopilo na vtemeljeni dnevni red.

Budapešt, 6. febr. Zbornica poslancev sprejela je s 171 glasovi proti 131 konečni nasvet Tiszin o odstavi postave o mešanem zakonu od dnevnega reda ter da naj vlada izdela drug načrt, katerega naj predloži o primernem času.

Draždane, 6. febr. Princesinja Georg je umrla.

London, 5. febr. Prestolni govor pravi, da so razmere z vsemi veleoblastmi prijazne. Obravnave s Francosko zaradi Madagaskara so vtrdile medsebojno zvezo obeh. Da zasedna vojna dalje ostane v Egiptu, to ne spremeni znanega namena zasede prav nič. — Gordon bil je zavoljo potrebnega trebljenja poslan v notranji Sudan.

London, 6. febr. „Daily telegraf“ poroča: Brž po sprejetem poročilu o tem, da je Baker premagan, se je vsem vojnim ladijam, ki so na poti v Indijo, telegrafično ukazalo, naj se ustavijo.

Dunajska borza.

5. februarija.

Papirna renta po 100 gld.	79 gl. 95	kr.
Srebrna	80	40
4% avstr. zlat. renta, davka prosta	100	85
Papirna renta, davka prosta	94	80
Ogerska zlat. renta 6%	121	60
4%	89	70
„ papirna“ renta 5%	87	60
Kreditne akcije	160 gld. 306	70
Akcije anglo-avstr. banke	120 gld. 115	—
avstr.-ogerske banke	849	—
Länderbanke	114	—
avst.-oger. Lloyd v Trstu	620	—
državne železnice	317	25
Tramway-društva velj. 170 gl.	228	—
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 123	25
4% „ „ „ 1860	500	135
Državne srečke iz l. 1864	100	172
„ „ „ 1864	50	171
Kreditne srečke	100	172
Ljubljanske srečke	20	23
Rudolfove srečke	10	20
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	105	80
Ferdinandove sev.	105	—
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104	—

London	121 gl. 10	gl.
Srebro	5	70
Ces. cekini	9	61 1/2
Francoski napoleond.	59	25
Nemške marke		

Tuji.

4. februarija.

Pri Maliči: F. Falk, kupec, z Dunaja. — Hugo Pfeiffer, kupec, iz Elberfelda. — Frane Schlageter, kupec, iz Solothurna. — Baron Locatelli, e. k. častnik, iz Solnograda.

Pri Stonu: Neumann in Mirosl. Bodensteiner, kupec, z Dunaja. — Leopold Lipp, ravnatelj tabašne tovarne, iz Reke. — Avrel Weinholt, oskrbnik, iz Hmelnika. — A. Gruden, krojač, iz Idrije.

(1)

Razglas.

Stavbeni odbor v Sori naznanuje, da bode 20. februarija tek. leta ob 9. uri zjutraj v farovži zmanjševalna javna dražba, o kateri se bodo oddajale sledeča dela za tukajšnjo novo cerkev, in sicer:

1. Zidarska dela	5354 gl. 94 kr.
2. Tesarska dela	936 „ 23 „
3. Dela kamnoseka s potrebno tvarino	889 „ 40 „
4. Dela mizarjeva s potrebno tvarino	1602 „ 38 „
5. Ključničarska dela s potrebno tvarino	641 „ — „
6. Kleparska dela s potrebno tvarino	731 „ 88 „
7. Barvarska dela s potrebno tvarino	151 „ 93 „
8. Steklarska dela s potrebno tvarino	110 „ 97 „
9. Pasarska dela s potrebno tvarino	160 „ — „
10. Dvojni zid za podsombo s potrebno tvarino	1770 „ — „

Vsak mojster, ki hoče kako delo po dražbi prevzeti, mora pred dražbo 10% „vadium“ vložiti.

Stavbeni odbor v Sori,
dné 1. febr. 1884.

Brez te varstvene znamke, postavno zavarovane, ima se to zdravilo po dr. Maliču smatrati kot ponarejeno.

Varstvena znamka.

Cvet zoper trganje,

po dr. Maliču,

je odločno najboljšo zdravilo zoper protin ter revmatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, otekline, otrpnele ude in kite itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cvetu zoper trganje po dr. Maliču“ z zraven stoječim znamenjem; 1 stekl. 50 kr.

Zahvala.

Gospodu J. pl. Trnkoczyju, lekarju v Ljubljani.

Moja mati so na protinski bolezn na nogi silno trpeli in razna domača zdravila brezuspešno rabili. Ko je pa bolezen čedalje hujša prihajala in vže več dni niso mogli stopiti na nogo, spomnim se na Vaš dr. Maličev protinski cvet za 50 kr. ter si ga nemudoma naročim. In res, imel je čudovit vspeh, da so se po kratki rabi tega zdravila oprostili mučnih bolečin. S popolnim prepričanjem priznavam toraj dr. Maličev protinski cvet kot izvrstno zdravilo in ga vsakemu bolniku v jednaki bolezni priporočam. Vaši blagorodnosti pa izrekam najpriskrbenšo zahvalo, zvssem spoštovanjem udani

Franc Jug,

(35) posestnik v Smarji p. Celji.

Planinski želiščni sirop kranjski,

izboren zoper kašelj, hripavost, vratobol, prsne in pljučne bolečine; 1 stekl. 56 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi.

Pomuhljevo (Dorsch)

najboljše vrste, izbrano zoper bramore, pljučnico, kožne izpuške in bezgavne otekline. 1 stekl. 60 kr.

Salicilna ustna voda,

aromatična, vpliva oživiljajoče, zapreči pokončanje zob in odpravi slab duh iz ust. 1 steklenica 50 kr.

Kričistilne kroglice,

e. k. priv.,

ne sme bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se vže tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobolu, otrpjenih udih, skazenem želodecu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatih 21 kr.; jeden zavoj s 6 škati 1 gl. 5 kr. Razpošiljava se le jeden zavoj.

Izvrstna homeopatična zdravila se pri nas zmirom frišne dobivajo.

Naročila iz dožele izvrše se takoj

v lekarni pri „samorogu“

Jul. pl. Trnkoczy-ja

na mestnem trgu v Ljubljani.

Tisk „Katoliške tiskarne“ v Ljubljani.